

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 14/2002 rd

Berättelsen om regeringens åtgärder under år 2001

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 april 2002 berättelsen om regeringens åtgärder under år 2001 (B 3/2002 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att lagutskottet skall lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

- kanslichef Kirsti Rissanen och avdelningschef Esa Vesterbacka, justitieministeriet
- generaldirektör Markku Salminen, fängsvårdsväsendet
- överdirektör Maija Kukkonen, Kriminalvårdsverket
- ombudsman Sampo Järvelä, Silta-Valmenusyhdistys ry.

Sakkunniga

Utskottet har hört

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Utskottets utgångspunkter

Utskottet har behandlat de utlåtanden i berättelsen som hänför sig till justitieministeriets förvaltningsområde och avgränsat granskningen till lagutskottets egna uttalanden. I berättelsen finns 13 uttalanden av detta slag.

Utskottet anser att regeringens förklaringar och ställningstaganden till utskottets uttalanden i huvudsak är berättigade. Det anför följande anmärkningar med anledning av regeringens utredningar.

Uttalanden som skall strykas

Bland de uttalanden som enligt regeringens uppfattning inte längre föranleder åtgärder kan följande två strykas enligt lagutskottets mening:

- *Narkotikalagstiftning, vård enligt avtal*

RP 180/1992 rd

- *Förenhetligande av rättshjälpssystemet*
B 3/1999 rd

Vidare ingår det tre uttalanden i berättelsen som enligt utskottets mening har blivit åtgärdade i början av 2002 och som därför också kan strykas i berättelsen. De är:

- *Verkställighet av straff, villkorlig frihet*
RP 23/1990 rd

Enligt regeringens förklaring är det meningen att riksdagen under innevarande riksmöte skall få en proposition med förslag till totalreform av lagstiftningen om verkställighet av straff. Vidare har regeringen vidtagit åtgärder med anledning av övervakningen av och stödinsatser för villkorligt frigivna personer i syfte att utveckla verksamhetsformer som kan minska återfallsbrottsligheten och främja anpass-

ningen till samhället. Projektet genomförs 2002—2005.

Lagstiftningsprojektet för en ny lag om fängelsestraff har skjutits fram till nästa valperiod på grund av lagutskottets stora arbetsbörda. Trots att projektet blivit framskjutet anser utskottet att det kommit så långt och att det oundvikligen måste gå vidare, speciellt som den gällande lagstiftningen inte längre uppfyller kraven i den nya grundlagen. Därmed är uttalandet inte längre behövt till denna del.

Utskottet noterar att utvecklingen i verksamheten för att placera frigivna fångar i samhället följs upp också i samband med uttalandet om kriminalvårdens egendoms- och finansieringsarrangemang (RP 136/2000 rd). Därför menar utskottet att det uttalande som antogs vid 1990 års riksdag kan strykas.

— *Straffansvaret för juridiska personer*
RP 95/1993 rd och RP 230/1994 rd

Enligt regeringens berättelse kommer regeringen att lämna en proposition till riksdagen under våren 2002 med förslag till ändring av samfundsbrotts till obligatorisk påföljd. Numera har riksdagen fått en proposition RP 53/2002 rd med förslag till ändring av vissa av strafflagens bestämmelser om ekonomiska brott och av vissa lagar som har samband med den och remitterat propositionen till lagutskottet för beredning. Utskottet konstaterar att uttalandet har fullföljts och kan strykas.

— *Registrerat partnerskap*
RP 200/2000 rd

Justitieministeriet har genom en skrivelse av den 9 november 2001 sänt riksdagens uttalande till statsrådets kansli och andra ministerier för kännedom. Utskottet menar att uttalandet har fullföljts och därmed kan strykas.

Uttalande som upprepas: Bestämmelserna om sexualbrott, tillämpning, RP 6/1997 rd och RP 117/1997 rd

Utskottet är inte tillfreds med regeringens redogörelse med anledning av uttalandet om tillämpningen av bestämmelserna om sexualbrott som godkänts i samband med behandlingen av propositionerna RP 6/1997 rd och RP 117/1997 rd. Därför föreslår utskottet följande.

Riksdagen förutsatte den 15 juni 1998 att regeringen i sin berättelse för 2001 tar in en utredning om hur de nya bestämmelserna om sexualbrott har tillämpats i myndighetsverksamheten och rättspraxis.

I regeringens förklaring nämns att lagreformen trädde i kraft i början av 1999 och uppges att rättspolitiska forskningsinstitutets årliga publikation Rikollisuustilanne innehåller uppgifter om senare myndighets- och domstolsbehandling av sexualbrott.

Utskottet påpekar att berättelsen inte innehåller den utredning riksdagen förutsatt. Det är varken lämpligt eller tillräckligt med bara en hänvisning till rättspolitiska forskningsinstitutets publikation. Riksdagen förutsatte att utredningen ges uttryckligen i denna berättelse, eftersom utskottet då inom ramen för bestämmelserna om utskottets befogenheter i riksdagens arbetsordning skulle ha haft ett givet tillfälle att analysera reformens verkningar och komma med synpunkter på den.

På grund av sin formulering förfaller uttalandet i samband med denna berättelse. Men för att utskottet skall få den möjlighet att analysera bestämmelserna om sexualbrott som avsågs i uttalandet, föreslår det att följande uttalande godkänns

att regeringen i berättelsen om sina åtgärder under 2002 tar in en utredning om hur de nya bestämmelserna om sexualbrott har tillämpats i myndighetsverksamheten och rättspraxis.

Kriminalvårdsföreningens egendoms- och finansieringsarrangemang, RP 136/2000 rd

I detta sammanhang har riksdagen särskilt gett akt på om uttalandet om kriminalvårdsföreningens egendoms- och finansieringsarrangemang har fullföljts eller inte (RP 136/2000 rd).

Riksdagen förutsatte den 7 december 2000 att regeringen vid regleringen av Kriminalvårdsföreningens egendom ser till att den nya stiftelsen får en så stor del av Kriminalvårdsföreningens ursprungliga egendom att de av Kriminalvårdsföreningens verksamhetsformer kan fortsätta som inte förs över på staten och som avser att hjälpa frigivna fångar att integreras i samhället.

Vidare förutsatte riksdagen att verksamhetscentralen i Tammerfors får ett anslag för finansiering av nya projekt avsedda att främja lagöverträdarens rehabilitering, eftersom det vid centralen frigörs erfaren personal vars tidigare verksamhet och projektarbete har visat sig ge goda resultat.

Enligt regeringens utredning i berättelsen fick Stiftelsen för kriminalvårdens främjande, som inrättats för kriminalvårdsarbetet när Kriminalvårdsföreningen lades ner den 31 juli 2001, utifrån en fullmakt i den första tilläggsbudgeten för 2001 som donation föreningens hus i Helsingfors och den fastighet som verksamhetscentralen i Tammerfors hade till sitt förfogande samt aktierna i fastighetsbolaget. Verksamhetscentralen i Tammerfors fortsätter som Silta-Valmennusyhdistys ry. För finansiering av verksamhetscentralen i den första fasen och för att trygga personalens ställning lade justitieministeriet upp en finansiell plan som sträcker sig till slutet av 2003 och som parterna har åtagit sig att följa. Fångvårdsväsendet och kriminalvårdsväsendet har köpt upp utbildnings- och rehabiliteringstjänster av verksamhetscentralen i Tammerfors och dessutom har justitieministeriet beviljat understöd enligt prövning för verksamheten 2001. Med hjälp av dessa finansiella arrangemang har personalen vid verksamhetscentralen i Tammerfors kunnat överföras till Silta-Valmennusyhdistys ry. Justitieministeriet följer under det närmaste åren noggrant upp Silta-Valmennusyhdistys

rys ry:s finansiella situation och verksamhetsbetingelser.

Enligt vad utskottet nu har erfarit har den finansiella planen inte förverkligats. Av finansieringen enligt finansieringspromemorian fattades 435 000 mark 2001, dvs. 23 %. Silta-Valmennusyhdistys ry:s första räkenskapsperiod gick drygt 350 000 mark på minus. Föreningen saknar absolut nödvändigt driftskapital. Stiftelsen för kriminalvårdens främjande har inte möjligheter att bistå Silta-Valmennusyhdistys ry, eftersom avkastningen på stiftelsens tillgångar åtminstone än så länge inte når upp till det förväntade beloppet. Därför har föreningens likviditet för tillfället ordnats med hjälp av en kredit som stiftelsen för kriminalvårdens främjande har ställt garantier för. Föreningens verksamhetsbetingelser har försämrats i väsentlig grad jämfört med situationen för föreningens finansiering när den utgjorde en del av Kriminalvårdsföreningen.

Parternas uppfattningar om det finansiella avtalet skiljer sig från varandra. Justitieministeriet anser att det är fråga om en gemensam promemoria som justitieministeriet, Kriminalvårdsföreningen och Silta-Valmennusyhdistys ry undertecknat den 25 juli 2001 med anledning av riksdagens uttalande och att den innehåller en plan för finansiering av Silta-Valmennusyhdistys ry:s verksamhet under övergångsperioden, dvs. fram till slutet av 2003. Finansieringspromemorian är enligt justitieministeriets mening inte ett avtal som binder parterna utan en plan som anger vilka finansiella möjligheter det finns i övergångsfasen. Dessutom innehåller den målen för och en bedömning av Silta-Valmennusyhdistys ry:s inkomstbildning och andra finansiella åtgärder under övergångsperioden. Silta-Valmennusyhdistys ry anser i sin tur att promemorian är av sådan karaktär att den är ett avtal som binder parterna.

Utskottet anser att situationen är oroväckande. Ur samhällets synvinkel är det många gånger bättre att förebygga brott än att reparera skadorna efteråt. Silta-Valmennusyhdistys ry har som mål att med hjälp av dels sina utbildningstjänster och sociala rehabiliteringstjänster, dels sin försöksverksamhet hjälpa kriminella att integrera sig i samhället och minska återfallsbrottslig-

LaUU 14/2002 rd — B 3/2002 rd

het. Silta-Valmennusyhdistys ry har kommit väl i gång och anses ha gjort bra ifrån sig. Vi får inte tillåta att verksamheten urholkas. Därför är det enligt utskottets mening nödvändigt att regeringen i linje med sina tidigare löften stöder Silta-Valmennusyhdistys ry och att föreningen utan dröjsmål beviljas det nödvändiga driftskapitalet som statsunderstöd.

Utskottet menar att justitieministeriet i överensstämmelse med det som det uppgett fortfa-

rande ger akt på Silta-Valmennusyhdistys ry:s situation.

Utlåtande

Lagutskottet anför som sitt utlåtande

att grundlagsutskottet bör beakta det ovan sagda.

Helsingfors den 13 juni 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Annika Lapintie /vänst
Kari Myllyniemi /cent

Kirsi Ojansuu /gröna
Tero Rönni /sd
Mauri Salo /cent
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml
Harry Wallin /sd
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Kaisa Vuorisalo.